

Y Gwir Anrhydeddus Elin Jones AS

Llywydd, Senedd Cymru

Right Honourable Elin Jones MS

Llywydd, Welsh Parliament

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

Llywydd@senedd.cymru

0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

Llywydd@senedd.wales

0300 200 6565

David Rees AS

Cadeirydd

Y Pwyllgor Biliau Diwygio

01 Rhagfyr 2023

Annwyl David,

Sesiwn dystiolaeth ar Fil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau)

Diolch am y cyfle i ddod i gyfarfod eich Pwyllgor ar 26 Hydref 2023.

Yn ystod y cyfarfod, cytunais i ddarparu rhagor o wybodaeth am ddau bwynt:

- Esboniad o'r gwahaniaeth rhwng yr amcangyfrifon cost a gyflwynir yn Atodiad F i adroddiad 2017 y Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad, *Senedd sy'n gweithio i Gymru*, a'r amcangyfrifon cost a gyflwynir yn y Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau); a
- manylion penodiadau cyhoeddus y Senedd, a allai gael eu heffeithio pe bai'r Senedd – fel a gynigiwyd – yn dychwelyd i dymhorau pedair blynedd.

Mae'r wybodaeth bellach hon wedi'i hamgáu gyda'r llythyr hwn.

Yn gywir,

Y Gwir Anrhydeddus Elin Jones MS/AS

Llywydd

Rhagor o wybodaeth yn dilyn ymddangosiad y Llywydd, a'r Prif Weithredwr a'r Clerc gerbron y Pwyllgor Biliau Diwygio ar 26 Hydref 2023

Y Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad: amcangyfrif o gostau Aelodau ychwanegol

Cyd-destun

Comisiynwyd adroddiad y Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad ("y Panel Arbenigol") yn 2016 a chafodd yr amcangyfrifon cost a gynhwyswyd ynddo eu cwblhau gan Gomisiwn y Cynulliad ar y pryd yn hanner cyntaf tymor yr hydref 2017.

Roedd y Llywydd, a'r Prif Weithredwr a'r Clerc presennol yn eu swyddi ar adeg cyhoeddi adroddiad y Panel Arbenigol ar 12 Rhagfyr 2017, gyda'r olaf o'r ddwy wedi ymuno â'r sefydliad ym mis Ebrill y flwyddyn honno.

Cyflwynwyd yr amcangyfrifon cost yn Atodiad F i adroddiad y Panel Arbenigol ac roeddent yn seiliedig ar senarios a ddatblygwyd gyntaf yn 2015 pan gynyddodd maint y Senedd gan 20 neu 30 Aelod.

Cymharu'r amcangyfrifon costau

Paratowyd yr amcangyfrifon costau sydd wedi'u cynnwys yn adroddiad y Panel Arbenigol ar sail wahanol i'r amcangyfrifon costau a baratowyd ar gyfer yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol sy'n cyd-fynd â Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) ("y Bil"), ac at ddiben gwahanol, ac fe'u cyflwynir yn wahanol.

Fel y nodwyd yn adroddiad y Panel Arbenigol, mae costau amcangyfrifedig 2017 yn darparu " [...] dangosyddion o faint y gost yn hytrach na rhagfynegiadau manwl gywir" yn seiliedig ar gynnydd posibl yn nifer yr Aelodau, tra bod yr amcangyfrifon costau a baratowyd ar gyfer yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn cynrychioli'r amcangyfrif gorau o'r costau sy'n deillio o'r cynigion deddfwriaethol penodol a ddarperir yn y Bil a thybiaethau sylfaenol manylach.

Cyflwynwyd y costau i'r Panel Arbenigol gyda'r un cafeatau ag sydd ynghlwm wrth yr amcangyfrifon gorau cyfredol h.y.

Rhaid pwylllo wrth ystyried unrhyw amcangyfrif o gost Cynulliad mwy o faint. Bydd y gwir gostau yn dibynnu ar amryw ffactorau, o gyfansoddiad gwleidyddol y sefydliad a phenderfyniadau am drefniadau pwyllgorau a Chyfarfodydd Llawn, i benderfyniadau ymarferol ar staffio a blaenoriaethau Comisiwn y Cynulliad.

[Senedd sy'n gweithio i Gymru, Atodiad F, tudalen 243]

Cynhyrchodd y Comisiwn amcangyfrifon cost ar gyfer y Panel Arbenigol ar sail 20 neu 30 o Aelodau ychwanegol. Mae'r thybiaethau sylfaenol (fel y'u nodir yn Atodiad F i'r adroddiad) yn wahanol i'r rheini sy'n sail i amcangyfrifon yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol. Mae'r ffordd y mae'r Senedd yn gweithredu wedi newid ers 2017, ac mae'r dull o addasu ystâd y Senedd yng Nghaerdydd hefyd wedi newid ers 2017.

Mae llety Aelodau Tŷ Hywel yn enghraifft o'r gwahanol dybiaethau a ddefnyddiwyd. Roedd amcangyfrifon cost 2017 ar gyfer swyddfeydd yr Aelodau ym Mae Caerdydd yn seiliedig ar y dybiaeth y byddai lle yn Nhŷ Hywel yn cael ei drosi ar gyfer Aelodau, gyda staff y Comisiwn yn cael

eu hadleoli i swyddfeydd allanol i alluogi hyn. Mae'r £1m – £1.65m a amcangyfrifwyd yn 2017 ar gyfer "swyddfeydd Tŷ Hywel" felly'n cynnwys rhentu, gosod offer a symud lle staff y Comisiwn o Dŷ Hywel. Fel y disgrifiwyd gan y Llywydd yn ystod y sesiwn dystiolaeth ar 26 Hydref 2023, mae'r dybiaeth hon wedi newid oherwydd gwahaniaethau mewn ffyrdd o weithio ar ôl y pandemig, gyda symud i leoliad allanol ychwanegol nad oes ei angen, bellach, oherwydd cyfraddau defnydd is yn Nhŷ Hywel.

Penodiadau cyhoeddus y Senedd a allai gael eu heffeithio gan y newid yn hyd tymhorau'r Senedd.

Mae rhestr isod o benodiadau cyhoeddus a wnaed gan y Senedd, Comisiwn y Senedd, neu Ei Fawrhydi ar enwebiad y Senedd, y gallai'r Pwyllgor ddymuno eu hystyried wrth ymchwilio i effaith newid yn hyd tymhorau'r Senedd.

Ni fydd newid hyd tymor Senedd o reidrwydd yn broblematic o ran cyfnodau swydd y penodiadau cyhoeddus a restrir.

Bydd y sbardunau sy'n pennu hyd eu cyfnod mewn swydd mewn deddfwriaeth yn amrywio yn ôl swyddogaethau pob un o'r penodiadau cyhoeddus hyn, a byddant yn rhoi sylw dyledus i'w heffeithiolrwydd. Gall y rhyngweithio rhwng hyd penodiadau cyhoeddus a thymhorau seneddol fod yn ystyriaeth o safbwynt gweinyddu penodiadau a chanfyddiadau o annibyniaeth deiliaid swyddi statudol, a'u gallu i weithredu heb ofn na ffafraeth. At hynny, mae dwy o'r categorïau swyddi yn ymwneud yn benodol ag Aelodau o'r Senedd, sef y Comisiynydd Safonau a'r Bwrdd Taliadau Annibynnol.

Rydym, felly, wedi tynnu sylw'r Pwyllgor at hyn fel mater y gallai ddymuno ei ystyried.

1. Archwilydd Cyffredinol Cymru

Gall unigolyn ddal y swydd am uchafswm o **wyth** mlynedd. Os daw'r swydd yn wag, gellir gwneud dynodiad dros dro yn lle'r Archwilydd Cyffredinol. Mae'r Archwilydd Cyffredinol presennol wedi bod yn ei swydd ers 21 Gorffennaf 2018.

2. Cadeirydd ac Aelodau Anweithredol Swyddfa Archwilio Cymru

Penodir aelodau anweithredol o Swyddfa Archwilio Cymru gan y Senedd, am gyfnod nad yw'n hwy na **phedair** blynedd, ac uchafswm o ddau dymor. Penodir Cadeirydd gan y Senedd o blith yr aelodau anweithredol.

3. Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cael ei benodi am dymor o **saith** mlynedd. Gall Ei Fawrhydi benodi Ombwdsmon dros dro os daw'r swydd yn wag am unrhyw reswm. Dechreuodd Ombwdsmon presennol Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ei swydd ar 1 Ebrill 2022.

4. Y Comisiynydd Safonau

Mae Comisiynydd Safonau'r Senedd yn cael ei benodi am dymor o **chwe** mlynedd. Penodwyd y Comisiynydd presennol am y tymor ar 1 Ebrill 2021.

5. Bwrdd Taliadau Annibynnol y Senedd

Penodir aelodau'r Bwrdd Taliadau Annibynnol ("y Bwrdd") am gyfnod penodol o **bum** mlynedd, a gall wasanaethu am uchafswm o ddau dymor. Mae Mesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Bwrdd wneud penderfyniad ar gyflogau Aelodau a Deiliaid Swyddi ar gyfer pob tymor o'r Senedd, a chyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, gwneud y penderfyniadau hyn cyn diwedd tymor y Senedd sy'n rhagflaenu. Dechreuodd tymor y Bwrdd presennol ym mis Medi 2020. Ym mis Medi 2025 – saith mis cyn yr etholiad – bydd angen penodi o leiaf ddau aelod newydd i'r Bwrdd, oherwydd bod cyfnod dau aelod presennol yn agosáu at ddau dymor, sef yr uchafswm.